

Redzēt mijiedarbību. Un just

✍ Agrita Blumberga, "Talsu Vēstis"

Doties uz Pedvāles mākslas parku var neskaitāmas reizes, jo šī ir vieta, kur vienmēr kaut kas jauns ieraugāms, regulāri notiek dažādas mākslas akcijas. Šoreiz piedalāties ne vien Ukrainai veltītā performancē, bet uzzinām daudz jauna arī par esošajām un vēl gaidāmajām aktualitātēm.

SMELTIES IEDVESMU DABĀ

Starptautiskās mākslinieku rezidences izstāžu zālē šobrīd apskatāma Andra Vārpas izstāde "Divpadsmit koka skulptūras un zīmējumi", kas ataino dabas radīto plastiku un tās mainīgo raksturu. Zīmējumi ir dabas interpretācijas no gandrīz naturāla dabas fragmenta vai ainavas kā kompozīcijas, gandrīz līdz abstrakcijai. Tomēr pat šķietami visabstraktākie darbi nav gluži brīvi no dabas iespajdiem. Daži no motīviem atkārtojas variācijās – krūmi, vītoli, bērzi, ezeri, trepju motīvs, egles un citi. Tā ir vienkāršā, pavisam ikdienišķā Latvijas ainava, kuru mākslinieks tieši un personīgi izjūt kā daudzveidīgu un vienmēr mainīgu.

Martā iecerēta Pedvāles restaurēto mākslas darbu kolekcijas izstāde, bet šobrīd norit pieteikšanās starptautiskajai mākslinieku rezidencei. Tā māksliniekiem no visas pasaules ir iespēja piedalīties radošos projektos, smelties iedvesmu no apkārtnes, izmantot tajā pieejamos dabas materiālus un vērot mākslas un dabas mijiedarbību. Šobrīd rezidencē uzturas mākslinieki no Amerikas un Vācijas.

"Mākslinieki dzīvo šeit uz vietas un strādā darbnīcās – zīmē, glezno vai brīvā dabā rada vides mākslas objektus un instalācijas. Četras reizes gadā ir uzaicinājums, uzsaukums, mākslinieki iesūta savus priekšlikumus, mēs tos izskatām, akceptējam, un tad viņi ierodas. Uzturēšanās laiks ir mēnesis. Pārsvārā pie mums brauc amerikāņi, eiropieši un mākslinieki no Āzijas. Ir bijuši arī pieteikumi no citām vietām, bet covid nosacijumi un tagad arī karš Ukrainā visu sarežģī. Cilvēki grib braukt, piesakās,

Pedvāles mākslas parkā, kur ikdienā nenogurstoši darbojas tēlnieks Ojārs Feldbergs, radošā doma veidojas saskaņā ar vidi un rezultātā kļūst par tās sastāvdaļu. Mākslas parka teritoriju nepilnu 100 hektāru platībā veido daudzveidīga ainaviska vide, sniedzot iespēju izpausties visdažādāko radošo nozaru pārstāvjiem.

EDGARA LĀČA FOTO

bet pēc tam atsauc pieteikumu, jo baidās no kara. Tiklīdz Zelenskis publiskajā telpā paziņo, ka Latvija būs nākamā, mēs to uzreiz jūtam," atzīst O. Feldbergs.

EKSPOZĪCIJA, KAS ILGST JAU GADU DESMITIEM

Pagājušajā gadā aizvadīts pirmais Starptautiskais akmens tēlniecības simpozījs, un šovasar plānots iesākt turpināt. "Visi darbi, kas top no akmeņiem, no koka, no metāla, tiek izstādīti Pedvāles mākslas parkā. Tāpat turpinās ekspozīcijas veidošanas no iepriekšējiem darbiem, no kuriem daļa tiek restaurēta, – tie apaug ar sūnu, iegrimst zemē, nosēžas, un tas viss ir jāremontē, jākrāso un jāmazgā. Paralēli veidoju arī pats savu skulptūru ekspozīciju, kas ilgst jau vairākus gadu desmitus. Tā saucas "Latvijas ainava". Pirms daudziem gadiem iecerēju akmeņos izkalt Latvijas ainavu, Latvijas ainavas elementus, strādāju ar granīta akmeņiem, faktiski laukakmeņiem, kas guļ Latvijas laukos, mežos, jūras krastā un citviet. Tie vēro, kā aug koki, kā lido putni, kā čalo strautiņi, redz plāvu, tīrumu, bērzu birzi, mežu, lietu... Tas viss akmeņi ir iekšā," pārdomās dalās Pedvāles mākslas parka izveidotājs.

"FAKTISKI VISS IR SPĒLE"

Sekojoši tam, kas notiek pasaulē, Pedvāles mākslas parkā tapusi un vēl joprojām top instalācija "Melnais caurums,

Ukraina, karš, aleja". Sākoties karam, pirmā gada laikā O. Feldbergs katru dienu apšējis Ukrainas karoga krāsas lenti ap bērzu, kas veido 70 koku aleju, šobrīd turpinot to darīt ik pēc desmit dienām. Koku viņš asociē ar cilvēka mūžu – saknes kā cilvēka pamats un pagātne, bet stumbrs kā ceļš uz nākotni. Akcija iesaistās arī rezidencē dzīvojošie mākslinieki, tā veicinot Ukrainas kara pozitīvu iznākumu. Arī vides mākslas objektā "Sapulce", kas veidots Latvijas Republikas Satversmes sapulcei un ir demokrātijas un neatkarības simbols, pacelts Ukrainas karogs.

Runājot par koncepciju, O. Feldbergs skaidro, ka Pedvāle apvieno dabas ainavu, kultūrvēsturisko mantojumu un mākslas integrāciju vienotā vidē. "Radu dažādus notikumus, bet faktiski viss ir spēle. Bērnbā man pagalmā bija smilšu kaste – būvēju kalnus, ceļus, tuneļus, strautus, vilku diegus, tās bija elektrolīnijas, sakaru līnijas, un tā es turpinu līdz šai dienai, tikai tagad pa 100 hektāriem. Kad atnācu uz Pedvāli, kļuva par scenāristu, režisoru, skatuves mākslinieku un strādnieku vienlaikus," ikdienas izaicinājumus ieskicē Pedvāles mākslas parka saimnieks. ■

Skrundas bibliotēkas vadītāja Inga Zalgaucka par darbu 2023. gadā ieguvusi visaugstāko kolēģu vērtējumu un saņēmusi nomināciju "Gada bibliotekārs".

LAILAS LIEPIŅAS FOTO

✂ Lāsma Veigelte, "Kurzemnieks"

Kuldīgas novadā ik gadu svinīgā pasākumā tiek godināti spilgtākie notikumi un personības kultūrā. Šogad titulu "Gada bibliotekārs" saņēma Skrundas bibliotēkas vadītāja INGA ZALGAUCKA, kura te strādā jau 25 gadus.

– Kā tev pašai šķiet, kāpēc tieši šogad saņēmi pašvaldības novērtējumu?

– Pagājušais gads man bija saspringts, jo Skrundā apvienoja bērnu un pieaugušo bibliotēku. Nav jau tā, ka es ļoti to gribēju, jo patika darbs ar bērniem, bet nebija variantu. Jau līdz apvienošanai strādājām ļoti draudzīgi, bet tad kļuva par iestādes vadītāju, kuras pakļautība trīs bibliotekāres. Pats galvenais bija apvienot kolektīvu un sastrādāties ar cilvēkiem. Gribas jau, lai visiem ir labi, lai neviens nav aizvainots. Tāpēc pirmais gads bija izšķirošs, lai mēs kā kuģis varam virzīties uz vienu ostu. Iespējams, ka balva arī par to, ka bibliotēka noturējās un darba rādītāji auga. Vairāk arī tāpēc, ka 25 gadi nostrādāti.

– Kā jums izdodas lasītāju skaitu palielināt?

– Bērnu mēs ļoti piesaistām ar pasākumiem. Nav noslēpums, ka bērni lasa mazāk, brīvprātīgi – pavisam maz. Bet, tā kā Skrundas skolā reizi mēnesī grāmata jāizlasa, visi skolēni ir mūsu bibliotēkas lietotāji. Daži nāk katru dienu, un mēs jau viņus par saviem bērniem uzskatām. Reizi mēnesī ar pilniem čemodāniem ejam uz bērnu darzu – izsniedzam grāmatas un sa-

vācam izlasītās. Mēs ejam un uzbāzāties, un viņi mūs labprāt ņem pretī. Skola un pirmsskola ir ļoti atsaucīga. Gan pirmsskolēnus, gan skolēnus aicinām uz pasākumiem un nodarbībām arī bibliotēkā, lai viņi vidi nomainītu. Sadarbībā ar Kuldīgas bibliotēku turpinām projektu "Rakstnieks satiek lasītāju", kurā varam uzaicināt bērnu grāmatu rakstniekus pie sevis. Tā bērniem atgādinām, ka mēs esam. Ja pazaudēsīm bērnu darzu bērnu un sākumskolēnus, tad mums nebūs lasītāji arī piektajā un sestajā klasē. Pati izbrīnījies, ka esam varējuši noturēt arī pieaugušos. Vai varat noticēt, ka ir tādas rindas uz grāmatām? Cilvēki tiešām lasa, cits pat aizgūtnēm. Viena daļa lasa tikai preses izdevumus.

– Kāds ir bijis tavs ceļš un pieredze bibliotēku nozarē? Kāpēc izvēlējies šo profesiju?

– Pirmā, kura mani ieinteresēja šajā profesijā, bija Skrundas vidusskolas bibliotekāre Guna Rūsīte. Kad gāju ceturtajā klasē, sēdēju pie viņas bibliotēkā katru pēcpusdienu, palīdzēju aizpildīt formulārus. Man ļoti patika bibliotēkas un grāmatu smarža. Vēl šodien to atceros. Tad man likās, ka mācīšos par bibliotekāri. Es ļoti daudz lasīju, pat ēdot vakariņas. Bet vidusskolā man viss pārgāja, bija citas intereses un aizgāju uz kultūras darbinieku tehnikumu. Kad bērni bija paaugušies, mani uzaicināja strādāt bibliotēkā. Es atkal biju sākusi daudz lasīt. Tā bija kā dāvana no debesīm. Piekritu. Un 1998. gada oktobrī sāku strādāt. Esmu pateicīga cilvēkiem, kuri man toreiz uzticējās. Kad mana vadītāja Daina Zonenberga aizgāja pensijā,

Vajadzīgs apliecinājums, KA DARI PAREIZI

Reizi mēnesī ar pilniem čemodāniem ejam uz bērnu darzu – izsniedzam grāmatas un savācam izlasītās.

paliku viņas vietā. Man ļoti, ļoti patīk strādāt bibliotēkā.

– Kāda, tavuprāt, ir vadītāja veiksmes formula?

– Ja uz darbu ej ar prieku un tas ir hobijs. Bet tas jau jebkuram darbiniekam svarīgi, ne tikai vadītājam. Es ļoti maz skatos televīziju, bet mājās daudz domāju par darbu un pasākumiem. Man patīk strādāt ar cilvēkiem. Precizitāti esmu mācījusies no savas bijušās vadītājas, to turpinu arī pati.

– Cik liela loma, tavuprāt, bibliotēkai šobrīd ir sabiedrībā?

– Arvien lielāka. Es redzu, ka pēdējos piecus gadus bibliotēkas nozīme un popularitāte aug. To pierāda *feisbuka* atbalstītāju pulciņš un ikdienas apmeklētāji. Ejot Skrundā pa ielu, gandrīz visi sveicina, tātad viņi zina, kas esmu. Cilvēki nāk uz bibliotēku ar dažādām vajadzībām: vecākajai paaudzei jāpalīdz tikt galā ar internetbanku, kādam jāiemāca nosūtīt vēstuli ar pielikumu. Bibliotēkas nozīmība palielinās. Cilvēki novērtē, ko darām.

– Kādi ir biežākie aizspriedumi sabiedrībā par bibliotēku un bibliotekāriem?

– Manuprāt, nav daudz cilvēku, kuri domā, ka bibliotekārs visu dienu tikai izsniedz grāmatas un pats lasa. Trīsdesmitgadnieki no saviem bērniem uzzina, ko bibliotēkā var darīt. Bet mēs gribam vairāk strādāt ar šo vecumgrupu, jo viņi lasa maz. Tāpēc sestdienās plānojam aicināt pirmsskolas vecuma bērnus kopā ar vecākiem, rādot piedāvājumu un rīkojot pasākumus.

– Kas tev darbā sagādā vislielāko prieku un gandarījumu?

– Esmu perfekcioniste, ļoti ilgi gatavojos pasākumam. Ja neizdodas, kā plānots, ļoti pārdzīvoju. Bet, ja izdodas, – esmu gandarīta. Es neesmu cilvēks, kurš gaida uzslavas, bet man vajag apliecinājumu, ka daru pareizi.

– Kurš no darba pienākumiem šķiet interesantākais, kurš – grūtākais?

– Man ļoti patīk veidot virtuālās izstādes, izvēlēties dažādus informācijas avotus, piemēklēt mūziku, fonu. Es gan gribētu tās veidot par savu izvēlēto tēmu. Mums ir tik daudz materiālu sakrāts, ka varētu taisīt izstādes citu pēc citas. Bet, ja Kuldīgas bibliotēka pasaka tēmu, par kuru nav savākti materiāli, jāiegulda liels darbs.

Grūtākais, kas prasa piespiešanos, laikam ir sagatavot gada atskaiti, vienkārši jāsaņemšanas iesākt, un tad jau viss aiziet.

– Kas ir lielākā uzdrošināšanās profesionālajā darbībā?

– Studijas augstskolā četru gadu garumā. Te man atkal jāsaņem paldies savai bibliotēkas vadītājai D. Zonenbergai un Skrundas domes toreizējai vadītājai Nellijai Kleinbergai, kuras pamudināja un atbalstīja visā studiju procesā.

– Kādu jautājumu visbiežāk uzdod bibliotēkas lietotāji?

– Man vajag skolā kaut kādu grāmatu

ar 100 lapām atbilstoši manam vecumam. Reizēm vēl pasmejamies, vai krāsa grāmatai nav noteikta. Bērnu labi pazīstam, uzdodam vēl dažus papildjautājumus un tad jau varam arī katram kādu grāmatu ieteikt. Ja iedosim grāmatu, ar kuru bērns aizrausies, viņš prasīs vēl un ieteiks klasesbiedriem. Grāmatas jau nav neinteresantas, bet jāatrod katram piemērotākā. 25 darba gados esmu sapratusi, kā ar bērniem runāt. Kad man auga meitas, sapratu viņu vecuma vajadzības. Tagad man ir mazbērni un zinu, kādu literatūru pirmsskolēni uztver.

– Kuras zināšanas, prasmes, rakstura īpašības noderējušas tavā profesionālajā dzīvē?

– Esmu mierīga un nosvērta. Visu laiku cenšos sev atgādināt, ka runāšana ir sudrabs, bet klusēšana – zelts. Man ļoti patīk mācīties, klausos dažādus kursus un lekcijas par saskarsmi, vadīšanas stiliem, digitālo paaudzi. Gribas uzzināt daudz jauna, kas palīdzētu man labāk dzīvot.

– Vai ir bibliotēka, kuras darbs tevi iedvesmo?

– Mēs ļoti daudz špikojam. Nevar izgudrot divriteni no jauna. Ceru, ka arī no mūsu bibliotēkas var kaut ko vērtīgu paņemt. Man patīk Gulbenes, Ventspils un Kuldīgas bibliotēku aktivitātes.

– Un pakalpojums, kuru vēl vajadzētu ieviest bibliotēkās?

– Mēs labprāt piegādātu grāmatas mājās, bet nav pieprasījuma. Sapnis ir bērnu rotaļu laukumā uzbūvēt grāmatu namiņu, kurā bērni varētu ieiet un pazīmēt, pašķīstīt grāmatīņas. ■

VIEDOKLIS

DAINA GIRVAITE, Kuldīgas bibliotēkas vadītāja:

– Skrundas bibliotēkas vadītāja Inga Zalgaucka izveidojusi ļoti spēcīgu komandu, kur katram ir savi pienākumi, un veido brīnišķīgu piedāvājumu Skrundas iedzīvotājiem. Par spīti dažādiem apstākļiem, bibliotēkai izdevies palielināt lasītāju skaitu. Tā bijis paraugs novada bibliotēkām gan pirms administratīvi teritoriālās reformas, gan joprojām. Ar šo balvu gribējām pateikt paldies Ingai un viņas komandai par interesantajiem pasākumiem, īpašo attieksmi, labo sadarbību ar skolu un bērnu darzu.

Inga piedalās arī Kuldīgas bibliotēkas tiešsaistes literāro diskusiju klubā "Plaukts" un saviem kolēģiem ir iedvesmas avots, interesanti stāstot par izlasīto. Viņai piemīt talants nodot savu pozitīvismu apkārtējiem. Jau vairākus gadus novadpētniecības virtuālo izstāžu konkursā Ingas veidotās izstādes guvušas augstu atzinību. 2023. gadā veidotā izstāde par Cieceres avotiņu guvusi visaugstāko kompetentas žūrijas novērtējumu.

LIETAS, KAS IEDVESMO UN UZLĀDĒ

✦ **DĀRZKOPĪBA.** Ja nebūtu bibliotekāre un veselība atļautu, Inga būtu zemnieku saimniecības īpašniece un audzētu puķes un dārzeņus. Tas no opapa, kurš bija dārznieks un jau bērniībā mazmeitai lika laistīt un siet saišķīšos stādīņus.

✦ **GRĀMATU LASĪŠANA.** Visvairāk patīk vēsturiskas grāmatas un biogrāfijas.

✦ **MAZBĒRNI.** Vecākajai meitai Elīnai ir meita Dārta (5 gadi) un dēls Klāvs (3 gadi), jaunākajai meitai Elīzai ir meita Alma (1,5 gadi). Inga ir ome, kura pati piesakās auklēt mazbērnu vai ir klāt, ja aicina.

✦ **CEĻĶĀRĀJI KOPĀ AR ĶĪMĒNI.** Esmu bijusi Francijā, Portugālē, Čehijā, Spānijā, Grieķijā.

Muzejā gads aizrit simtgades zīmē

✍ Ligita Kupčus-Apēna,
"Kurzemes Vārds"

Liepājas muzejs šogad atzīmēs 100 gadu jubileju. Svinību sakarā neizpaliek "pūra lādes vēdināšana" jeb lepošanās ar gadu gaitā uzkrāto. Bija skatāma ziemas noskaņās veidotā Liepājas muzeja krājuma mākslas darbu kolekcijas izstāde "Ziemas impresijas". Patlaban eksponētas muzeja dibinātāja un ilggadējā direktora Jāņa Sudmaļa (1887–1984) gleznas. Turpinājumā gaidāmi vēl muzejam zīmīgi notikumi.

MĀKSĻA – VIENS NO PILASTRIEM

Muzeja mazajā izstāžu zālē ir eksponētas 45 J. Sudmaļa gleznas. Idilliskas lauku ainavas, ikdienas ritējums lauku sētās un pilsētas ielās, arī pilsētas industriālais pulss Liepājas ostā un ražotnēs. "Izstādē Jāni Sudmali iepazīstam kā gleznotāju," svinīgajā atklāšanā sacīja muzeja direktore Dace Kārkla, izsakot pateicību Sudmaļa ģimenei, kas pirms dažiem gadiem muzejam pasniedza dāvinājumu – daļu no J. Sudmaļa gleznoto darbu kolekcijas. "Kaut kas ir glabājies muzejā jau iepriekš, bet tas, kas ir skatāms izstādē, līdz šim plašāk nav bijis izlikts apskatei. Līdz ar to šī ir iespēja ieraudzīt viņa mazāk zināmos darbus. Izstāde lieliski atklāj Jāņa Sudmaļa veikumu, parāda, kādā žanrā un kādai glezniecības manierei viņš bija pievērsies," norādīja D. Kārkla. Mākslinieks gleznojis reālisma un impresionisma, vēlāk galvenokārt stingra reālisma tradīcijas ieturētas ainavas, klusas dabas un portretus.

J. Sudmaļa dzīve balstījās uz trim pilastriem, bez mākslas bija arī vēsture un pedagogija. Runājot par vēsturi, muzeja pagrabstāvā veidotā ekspozīcija par Dienvidkurzemes etnogrāfiju bijusi iespējama, tieši pateicoties J. Sudmalim, uzsvera D. Kārkla. "Viņš ir savācis vienu no lielākajām un daudzpusīgākajām etnogrāfijas kolekcijām valstī. Ir izglābtas ļoti daudzas Dienvidkurzemes etnogrāfijas liecības. Tādēļ mēs šodien varam rādīt Dienvidkurzemes tautastērpus, stāstīt par Dienvidkurzemes iedzīvotāju sadzīvi 19., 20. gadsimtā," priedējās D. Kārkla. Un iekārtotā ekspozīcija "Dienvidkurzemes ļaudis, dzīve un darbs" ir sava veida piemineklis pirmajam muzeja direktoram, viņa vākums kalpojies par ekspozīcijas pamatu. Muzeja rīcībā ir arī ievērojama J. Sudmaļa uzņemto fotogrāfiju kolekcija.

SKAISTAIS VIENKĀRŠĀS LIETĀS

J. Sudmalis bijis klāt ne tikai pie Liepājas muzeja dibināšanas 1924. gadā, bet arī Liepājas mākslas skolas, sākotnēji – Liepājas mākslas amatniecības skolas, veidošanas. Izstādes svinīgajā atklāšanā gleznotājs, pedagogs Aldis Kļaviņš par personīgi iepazīto J. Sudmali stāstīja: "Tiešām ļoti inteliģents cilvēks. Savās attiecībās ar cilvēkiem vienmēr delikāts. Patīkams sarunās." Arī A. Kļaviņš ievērojis, ka J. Sudmaļa interešu loks bija plašs. "Nevaru spriest par viņa kā pedagoga devumu, bet kopumā Liepājas mākslas dzīvē tānī laikā, kad dibinājās Liepājas daiļamatniecības vidusskola, viņam bija liela nozīme. Viņam bija ne tikai etnogrāfijas vācēja īpašības, tāpat viņam bija svarīgi, ka cilvēki nodarbojas ar mākslu. No audzēkņiem sagaidīja profesionalitāti, nevainojamu izpildi." A. Kļaviņa ieskatā, J. Sudmalis darijis visu, lai

Liepājā plauktu māksla.

Svinīgajā brīdī klātesošs bija arī J. Sudmaļa mazdēls, "Kurzemes Vārda" žurnālists Andris Sudmalis. Aicināts dalīties savās atmiņās par vectēvu, viņš ar nožēlu atzina, ka to ir maz, jo pats bijis vien sešus gadus vecs, kad vectēvs devies mūžībā. "Mirkļi, mazās epizodes ir nedaudzas, bet uzskatu, ka ļoti spilgtas," viņš vērtēja. Piemēram, kā vectēvs paņēmis viņu, mazu ķiparu, sev līdzī gājienā uz pilsētu, vectēva atteikšanās no palīdzības ikdienas darbos pat mūža nogalē, jau simts gadu vecumam tuvojoties. Arī ikdienas rituāli, sākot no auzu pārslu putras brokastis, kā arī vectēva koka tupeļu klaudzēšana, kāpjot uz mājas otro stāvu.

Tāpat A. Sudmalim zināma leģenda par to, kā vectēvs nosargājis, neļāvis izvest daļu muzeja kolekcijas kara laikā. Par izstāžu zālē apskatāmo, vectēva atstāto mantojumu A. Sudmalis sacīja: "Zēl, ka man nav bijusi iespēja daudz vairāk komunicēt ar viņu vispirms jau kā ar savu vectēvu, kā arī izrunāties ar viņu par mākslu un novadpētniecību. Subjektīvi spriežot par vectēva profesionālo daudzpusību, domāju, ka viņš skaisto saskatīja gan dabā, gan pilsētvidē, gan šķietami vienkāršās lietās, kā cimdi, to raksti. Un to nodevis tālāk. Manuprāt, tas ir brīnišķīgi."

SENĀS LIECĪBAS NAV AIZMIRSTAS

Liepājas muzejs ir viens no lielākajiem J. Sudmaļa veikumiem, izstādes atklāšanā atgādināja D. Kārkla. Ar viņa savāktajām kolekcijām joprojām tiek strādāts, tās tiek papildinātas.

Kad muzeju 1924. gada 30. novembrī dibināja, zem viena jumta – bijušās 8. latviešu pamatskolas ēkā Alejas (tagad Čakstes) laukumā – apvienoja četrus biedrību krājumus: Kurzemes Muzeja biedrības, Vācu Liepājas senatnes pētīšanas biedrības, Liepājas Latviešu mākslas veicināšanas biedrības un Skolotāju arodbiedrības. Laikam ritot, stabilākā no četrām muzejā mitošajām biedrībām bija Kurzemes Muzeja biedrība, par kuras mantzini bija ievēlēts J. Sudmalis, taču arī pārējās biedrības cieši sadarbojās ar muzeju. J. Sudmalis, mainoties amata nosaukumiem – mantzinis, vadītājs, parzinis, direktors –, turpināja muzeju vadīt līdz 1958. gadam.

J. Sudmalis krājumus veidoja atbilstoši tās uzdevumiem – Liepājas vēstures un Dienvidkurzemes etnogrāfijas mantojuma vākšana un saglabāšana. Viņš bija vairāku novitāšu iniciators, neatlaidīgs Dienvidkurzemes apceļotājs, gan fotografējot šajā novadā vēl dzīvo vēsturi, gan iegūstot liecības.

Liepājas muzeja galvenā krājuma glabātāja Antra Brakše stāsta, ka liecības ar daudzu gadu vēsturi ir gan izliktas apskatei, integrējot ekspozīcijās, gan arī, protams, glabājas bagātīgajā krājumā. "Senās lietas mēs arī atsevišķi nenodalām, katra glabājas attiecīgajā kolekcijā: etnogrāfija, dokumenti, dārgmetāli, keramika, ieroči utt. Jā, liecības ir saglabājušās dažādas," teic A. Brakše. Viņa izrāda mazu daļu no tā visa: saktas, vainagus, kausus, galvassegas... Izrādās, ka ilgstoši priekšmets nemaz nevar atrasties izlikts ekspozīcijā.

"Tāpēc mēs, piemēram, pilsētas tiesībām uztaisījām kopiju, oriģinālu ielikām krājumā," atklāj A. Brakše. Kas ir lielākie vēstures liecību ienaidnieki? "Audumam – kodes, kokam – ķirmiti, papīram – mitrums, metāls savukārt apsūbē vai uzmetas patina," uzskaita muzeja pārstāve. ■

FOTO NO LIEPĀJAS MUZEJA ARHĪVA

Jānis Sudmalis plenērā ap 1960. gadu.

LIEPĀJAS MUZEJS

- ◊ Viens no lielākajiem novadu muzejiem Latvijā, nozīmīgs nacionālās kultūras mantojuma glabātājs un popularizētājs.
- ◊ Dibināts 1924. gada 30. novembrī, taču pirmie centieni izveidot Liepājā muzeju saistās ar 19. gadsimta astoņdesmitajiem gadiem.
- ◊ 1935. gadā Liepājas pašvaldība muzejam iegādājās Kacnelsonu dzimtas savrupnamu Kūrmājas prospektā 16.
- ◊ 1937. gada 9. maijā pēc paveiktajiem remontdarbiem Liepājas muzeju svinīgi atklāja apmeklētājiem.
- ◊ 1939. gadā muzejs no Kurzemes Muzeja biedrības aprūpes pārgāja pilsētas pašvaldības pārziņā, Jānis Sudmalis kļuva par tā direktoru.
- ◊ Muzeja ekspozīcijas šodien iepazīstina ar Liepājas un Dienvidkurzemes pagātni, koka, keramikas, metāla un tekstilmašīnu priekšmetus un nozīmīgāko etnogrāfisko priekšmetu kolekciju Kurzēmē.
- ◊ Muzejā atrodas izstāžu zāles, kur regulāri skatāmas jaunas mākslas izstādes.
- ◊ Pašlaik muzeja krājumā ir vairāk nekā 130 000 muzeja priekšmetu.

AVOTS: LIEPĀJAS MUZEJS

Kad Liepājas muzeju 1924. gada novembrī dibināja, kopumā bijis pusotrs tūkstotis priekšmetu, kas veidojis krājumu.

Vācu Liepājas senatnes pētīšanas biedrības mantu uzskaites "grāmata".

EGONA ZĪVERTA FOTO

Mūzika

- ◊ 1. martā **teātra namā "Jūras vārti" Ventspilī** Raimonda Paula un Guntara Rača dziesmu programma "Putnu dziesmas". Dzied "Dzeguzīte", dejo "Dzintariņš".
- ◊ 1. martā **Lubes kultūras namā** – veltījums Edgara Liepiņa jubilejas gadam koncertprogrammā "Smejies, Pajaco...". Iespēja tikties ar galantiem kungiem Edgaru Pujātu un Kristapu Pujātu.
- ◊ 2. martā **koncertzālē "Klavins Piano"** pianiste Aurēlija Šimkus.

- ◊ 2. martā **Liepājas koncertzālē "Lielais dzintars"** un 17. martā **teātra namā "Jūras vārti" Ventspilī** Jāņa Lūsēna un Māras Zālītes rokoperas "Sfinks" atdzimušais muzikālais stāsts Rēzijas Kalniņas režijā. Pareģi Eiženu Finku atveido Maksims Busels vai Emīls Kivlenieks, pie taustiņinstrumentiem – pats autors.
- ◊ 3. martā **Ventspils teātra namā "Jūras vārti"**, 9. martā **Talsu tautas namā** un 15. martā **Saldū, Avotu ielas 12 Lielajā zālē**, Dzintara Čičas solokonzerts "Es mīlu tevi tā".

- ◊ 6. martā **Brocēnu kultūras centrā** komponista, mūziķa un dzejnieka Laura Valtera 40. jubilejas koncerts "Ārpus laika". Bijušais brocēnieks svētkos būs kopā ar pianistu un aranžētāju Jāni Miltiņu, ģitāristu Reini Briģi, sitaminstrumentālistu Mārtiņu Lindi un basģitāristu Jāni Olekšu.
- ◊ 8. martā **Brocēnu kultūras centrā** un 22. martā **Talsu tautas namā** grupas "Galaktika" jaunā albuma "Mums pieder tik daudz" prezentācija.
- ◊ 8. martā **teātra namā "Jūras vārti" Ventspilī** Grupas "Credo" koncerts "Sievietes – mūsu spēks un daile".
- ◊ 9. martā **Mērsraga tautas namā** – Talsu apriņķa sieviešu kora XII saieta koncerts "Dziesmā uzziedēt".

◊ No 9. līdz 23. martam **koncertzālē "Lielais dzintars"** notiks 32. Liepājas Starptautiskais zvaigžņu festivāls. Tā piecos koncertos klausītāji redzēs kanādiešu pianistu Luī Lortī, vācu vijolnieci Katrīnu ten Hāgenu un franču obojisti Selīni Muanē, somu diriģentu Juhu Kangasu, Valsts akadēmisko kori "Latvija" un starptautiski atzītus operdziedātājus, pianisti Aurēliju Šimkus, džeza mūziķi Džonu Ruoko un citus izcilus skatuves māksliniekus. Festivāla atklāšanā jau otro gadu kopā ar Liepājas Simfonisko orķestri uz skatuves kāps arī Valda Vikmaņa Latvijas Jauno atskaņotājmākslinieku konkursa laureāti.

- ◊ 10. martā **Ventspils koncertzālē "Latvija"** "Ērģeļmūzika svētdienā. Es ticu neteiktajam". Piedalās: Kristīne Adamaite (ērģeles), Jolanta Strikaite (soprāns), Artis Šimanis (saksofons).
- ◊ 10. martā **Talsu tautas namā** un 31. martā **teātra namā "Jūras vārti" Ventspilī** Arta Šimpermaņa un Māra Blāzes koncertprogramma "Reiz Kurzemes krastā".
- ◊ 13. martā **Kuldīgas kultūras centrā** "Latvian Blues Band" un Lielbritānijas vokālistes Adeamas Valkovjakas koncerts "#Rhythm And Blues Magic".
- ◊ 22. martā **Ventspils koncertzālē "Latvija"** koncertzāles "Latvija" piecu gadu jubilejas koncerts. Piedalās: Valsts kamerorķestris "Sinfonietta Rīga", Vensāns Likā (flauta), diriģents Aivis GreTERS.
- ◊ 30. martā **Kuldīgas Sv. Annas baznīcā** Riharda Saules akustiskais koncerts "Cita gaisma".

Teātris

- ◊ 1. martā **Kuldīgas kultūras centrā** un 29. martā **Talsu tautas namā** draiska attiecību komēdija "Caurstaigājamā guļamistaba".
- ◊ 2. martā **Kuldīgas kultūras centrā** sarunu vakars ar muzikāliem elementiem 5 raundos "KRAUZE pret KRAUZI". Vada Ojārs Rubenis, mūziķu grupa Kristapa Krievkalna vadībā.
- ◊ 8. martā **Kuldīgas kultūras centrā** Latvijas Nacionālā teātra izrāde "Divas pasaules".
- ◊ 9. martā **Laucienes kultūras namā** – Regīnas Devītes monoizrāde "Sieviete ar dzeltenām brillēm".
- ◊ 10. martā **Kuldīgas kultūras namā** apvienības "Pannas teātris" izrāde "Tāda es esmu". Galvenajā lomā aktrise Zane Daudziņa.
- ◊ 14. martā **Brocēnu kultūras centrā** un 15. martā **Kuldīgas kultūras centrā** Valmieras drāmas teātra kriminālstāsts "Vēlā mīla" Māras Ķimeles režijā.
- ◊ 16. martā **Liepājas teātrī** būs pirmizrāde Dž. Dž. Džilindžera iestudējumam – Karīnas Lambjēras "Māja, kurā vīriešiem ieeja ir aizliegta". Lomās: Inese Kučinska, Anete Berķe, Everīta Pjāta-Gertnere, Inga Alsiņa-Lasmane, Kintija Stūre, Edgars Ozoliņš, Rolands Beķeris.
- ◊ 16. martā **Talsu tautas namā** – Valmieras Drāmas teātra viesizrāde – Aleksandrs Ostrovskis "Vēlā mīla".
- ◊ 23. martā **teātra namā "Jūras vārti" Ventspilī** Baibas Šipenieces-Gavares un improvizācijas teātra "Divas" komēdijas un izklaides vakars "Tikai dāmas".
- ◊ 24. martā **Kuldīgas kultūras centrā** Ģirta Ķestera jubilejas izrāde "Vīrietis, kurš gaida".
- ◊ 26. martā **teātra namā "Jūras vārti" Ventspilī** Valmieras Drāmas teātra izrāde "Sēras piestāv Elektra".

Māksla

- ◊ Līdz 18. martam **Kuldīgas vecajā rātsnamā** "Emma textile art" (*Emma Sofia*) gobelēnu izstāde "Pasaules dialogs".
- ◊ Martā **Saldus novada Ezeres pagasta bibliotēkā** ukraiņu mākslinieka Staņislava Bruna izstāde.
- ◊ Martā **Jaņa Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzejā** laikmetīgo vainagu izstāde "Stāsti manim, vainadzīņi" no Latvijas Mākslas akadēmijas un Latvijas Nacionālā vēstures muzeja projektā tapušiem autordarbiem.
- ◊ Līdz 14. aprīlim **Kuldīgas mākslas namā** Latvijas Mākslinieku savienības izstāde "Ieskats LMS kolekcijā".
- ◊ Līdz 15. aprīlim **Kuldīgas Galvenajā bibliotēkā** TTMS "Kuldīgas palete" gleznu izstāde "Mazliet ziemas".
- ◊ **Talsu kinoteātrī "Auseklis"** skatāma mākslinieces Guntas Lantes izstāde "Komforta zona".

Citas lietas

- ◊ 5. martā **Talsu tautas namā** un 13. martā **Brocēnu kultūras centrā** – šovs "Klauni kosmosā", kur bērni nebūs skatītāji, bet kosmosa kuģa "U-Ta-Ta" pasažieri.
- ◊ 15., 16., 17. un 18. martā **Liepājas ielās** pilsētas 399. dzimšanas dienas svinībās notiks tradicionālā pastaiga "Izgaismotā Liepāja". Šogad gaismas pastaigas vadmotīvs ir "Jaunatklāj vietējo!" – tā būs iespēja nedaudz novirzīties no ierastā maršruta un ieraudzīt Liepāju no cita skatpunkta.
- ◊ 24. martā **Saldus Mūzikas skolā** Latvijas Nacionālā teātra aktiera Raimonda Celma un pianista Matīsa Žilinska veltījums dzejniekam Vilim Plūdonim viņa 150. jubilejā – koncertprogramma "Tālie krasti".

